

Probační a mediační služba ČR

Pomoc obětem trestných činů

Práce s obětí trestného činu

- **Práce s obětí v rámci agendy probace a mediace**
PMS ČR oslovuje poškozené/oběti s nabídkou spolupráce – zpravidla písemnou pozvánkou. S poškozenými je řešena především otázka náhrady škody, dle konkrétního případu také další témata.
- **V minulosti PMS realizovala projekty „Specializované komplexní poradenství obětem TČ“ a projekt „Restorativní justice – podpora a poradenství obětem TČ“ (Criminal Justice) – pilotáže způsobů a koordinace komplexní péče o oběti TČ**
- **PROJEKT „PROČ ZROVNA JÁ?“**
Poradenství, psychologická podpora, doprovázení.
- **PROJEKT KŘEHKÁ ŠANCE**
Podpora obětí v procesu parolových slyšení při žádosti pachatele o podmíněné propuštění.
- **ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.:**
PMS ČR poskytuje právní informace, restorativní programy.

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

§ 2 Vymezení pojmů:

- (1) Za **trestný čin** se pro účely tohoto zákona považuje také čin jinak trestný.
- (2) **Obětí** se rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil.
- (3) Byla-li trestným činem způsobena **smrt oběti**, považuje se za oběť též její příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel nebo registrovaný partner nebo druh, je-li osobou blízkou. Je-li těchto osob více, považuje se za oběť každá z nich.

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

§ 2 Vymezení pojmů:

(4) **Zvlášt' zranitelnou obětí** se pro účely tohoto zákona při splnění podmínek uvedených v odstavci 2 nebo 3 rozumí

a) **dítě**,

b) **osoba, která je postižena** fyzickým, mentálním nebo psychickým hendikepem nebo smyslovým poškozením, které ve spojení s různými překážkami může bránit plnému a účelnému uplatnění této osoby ve společnosti ve srovnání s jejími ostatními členy,

c) **oběť trestného činu obchodování s lidmi** (§ 168 trestního zákoníku),

d) **oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti** nebo **trestného činu, který zahrnoval násilí či pohrůžku násilím**, jestliže je v konkrétním případě zvýšené **nebezpečí způsobení druhotné újmy** zejména s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci, v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní.

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

§ 3 Základní zásady:

- „**presumpce statusu oběti**“ – není-li zjištěn opak, je osoba považována za oběť.
- „**zásada dobrého zacházení s obětí**“ – subjekty, s nimiž oběť přichází do styku: mají povinnost respektovat její osobnost a důstojnost, přistupovat k ní zdvořile a šetrně a podle možností jí vycházet vstřícně.
- „**informovanost oběti**“ – subjekty informují srozumitelně, opakovaně, musí oběti umožnit plné uplatnění práv.
- „**zásada spolupráce**“ – Policie ČR a OČTŘ spolupracují se subjekty poskytujícími obětem pomoc.

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

Právo na poskytnutí odborné pomoci (§ 4 - § 6)

- **odbornou pomocí se rozumí:**
 - **psychologické a sociální poradenství** (subjekty registrované podle zákona č. 108/2006 Sb.)
 - **poskytování právních informací a restorativní programy** (subjekty, které získají akreditaci podle zákona o obětech od Ministerstva spravedlnosti)
 - **právní pomoc** (advokáti zapsaní na vlastní žádost do registru poskytovatelů pomoci, podle zákona o advokacii)
- **PMS:** zákon výslovně stanoví, že mohou poskytovat právní informace a restorativní programy (§ 6 odst. 3).

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

Právo na informace (§ 7 - § 13)

Informace poskytované oběti subjektem zapsaným v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů (§ 9):

- **informace o službách**, které obětem poskytuje, a jejich rozsahu, včetně informace, zda je služba poskytována bezplatně; pokud požadovaný druh služby neposkytuje, odkáže oběť na jiný subjekt zapsaný v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů, který požadovanou službu poskytuje,
- **právech oběti podle tohoto zákona**,
- **právech oběti jako poškozeného** podle trestního řádu,
- **průběhu trestního řízení a postavení oběti jako poškozeného a svědka v něm.**

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

Právo na ochranu před hrozícím nebezpečím (§ 14)

- Policista (celník, příslušník vězeňské služby, vojenský policista, strážník obecní policie) v případech, kdy dochází k ohrožení bezpečí oběti, provede **úkon** nebo přijme **jiné opatření** k zajištění jejího bezpečí.
- **Vykázání.**
- **Předběžné opatření v civilním řízení.**
- **Zvláštní ochrana svědka.**
- **Utajení totožnosti i podoby oběti v postavení svědka.**
- **Předběžná opatření v trestním řízení.**

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

Právo na ochranu soukromí (§ 15- § 16)

- **Zákaz zveřejnění informací umožňující zjištění totožnosti dle TŘ (§ 15).**
- **Oběť** (zmocněnec, zákonný zástupce, důvěrník, opatrovník) **může požádat, aby se důležité údaje o osobních, rodinných, majetkových poměrech vedly tak, aby se s nimi mohly seznamovat pouze OČTŘ, policisté a úředníci PMS (§ 16).**
- Oběť má právo požádat v kterémkoliv stadiu trestního řízení, popřípadě i před jeho zahájením, aby byla při úkonech, kterých se účastní, učiněna potřebná **opatření k zabránění kontaktu oběti s pachatele**. Žádosti jsou příslušné orgány povinny vyhovět, pokud se jedná o zvlášť zranitelnou oběť a nevyklučuje to povaha prováděného úkonu. Nelze-li této žádosti vyhovět, jsou příslušné orgány povinny učinit vhodná opatření, aby se oběť nedostala do kontaktu s osobou pachatele před započítáním a po skončení úkonu. (**§ 17**).

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

Právo na ochranu před druhotnou újmou (§ 17- §22)

- **Zabránění kontaktu oběti s osobou, kterou označila za pachatele** či osobou, proti níž se vede trestní řízení (u některých úkonů je vyloučeno – konfrontace).
- **Výslech ohledně intimních prováděn šetrně a vyčerpávajícím způsobem**, přihlédnutí k osobě oběti - oběť může podat námitky proti zaměření otázky.
- **Výslech osobou stejného či opačného pohlaví** - zvláště zranitelná oběť si může určit i pohlaví tlumočnicka (ledaže nelze provedení úkonu odložit).
- **Právo na doprovod důvěrníka** (fyzická osoba, způsobilá k právním úkonům, může být zároveň zmocněncem):
 - nesmí být obhájcem, znalcem tlumočnickem, svědkem
 - nesmí zasahovat do průběhu úkonu
 - za určitých okolností může být z úkonu vyloučen.
- **Právo na prohlášení o dopadu TČ.**

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

Právo na peněžitou pomoc (§ 23 - § 37)

- Peněžitá pomoc spočívá v **jednorázovém poskytnutí peněžité částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené oběti trestným činem**. Nejde o náhradu celé způsobené škody.
- Částky peněžité pomoci upravuje zákon (§ 28), jejich výše může být snížena nebo pomoc nemusí být vůbec přiznána, např. při spoluzavinění, nedostatečné součinnosti oběti s OČTŘ, atd.

ZÁKON O OBĚTECH TR.ČINŮ č. 45/2013 Sb.

§ 24 Okruh oprávněných žadatelů o peněžitou pomoc:

- a) oběť, které bylo v důsledku trestného činu **ublíženo na zdraví**,
- b) oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena **těžká újma na zdraví**,
- c) **osoba pozůstalá po oběti**, která v důsledku trestného činu zemřela, byla-li rodičem, manželem, registrovaným partnerem, dítětem nebo sourozencem zemřelého a současně v době jeho smrti s ním žila v domácnosti, nebo osoba, které zemřelý poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu,
- d) **oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti a dítě, které je obětí trestného činu týrání svěřené osoby**, kterým vznikla nemajetková újma.

Děkuji za pozornost.

